

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ

**ОСОБЛИВОСТІ КОНТЕНТУ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТИВНОГО
ТЕЛЕБАЧЕННЯ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ
(НА ПРИКЛАДІ ТЕЛЕКАНАЛУ «XSPORT»)**

Кваліфікаційна робота
студента 4-го курсу, групи ЛЖ-41
першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти
спеціальності 061 «Журналістика»
Іскендерова Артура Владиславовича

Керівник:
Цуріна Елеонора Олегівна,
кандидат наук із соціальних
комунікацій, доцент

Харків – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
Розділ I. УКРАЇНСЬКЕ СПОРТИВНЕ ТЕЛЕБАЧЕННЯ: ЖАНРОВЕ РІЗНОМАНІТТЯ, ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ, ОСНОВНІ УЧАСНИКИ.....	5
1.1. Завдання спортивного телебачення.....	5
1.2. Жанрові особливості спортивного телебачення.....	7
1.3. Історія українського спортивного телебачення.....	9
1.4. «XSPORT» як основний спортивний телеканал для широкої аудиторії.....	13
Розділ II. ЯК СПОРТИВНЕ ТЕЛЕБАЧЕННЯ РАНІШЕ ПЕРЕЖИВАЛО КРИЗОВІ ПЕРІОДИ.....	17
2.1. Спортивне телебачення у період пандемії.....	17
2.2. Українське телебачення в умовах війни.....	19
Розділ III. МАТЕРІАЛИ «XSPORT» НА ВОЄННУ ТЕМАТИКУ (за 2022 рік).....	23
3.1. Матеріали YouTube-каналу XSPORT.....	23
3.2. Матеріали на воєнну тематику у соціальних мережах XSPORT.....	25
ВИСНОВКИ.....	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	32

ВСТУП

Спорт є важливим аспектом гарного здоров'я людини. До того ж він є сферою захоплення багатьох, котрим подобається спостерігати за матчами та змаганнями, що викликають чимало різних емоцій у аудиторії. Саме тому були створені спеціалізовані медіа, що задовольняють інтереси глядачів в інформації про спортивні події, допомагають розібратись у складних або спірних процесах гри, розважають і мотивують вести здоровий спосіб життя.

Актуальність дослідження полягає в тому, що сучасні українські спортивні телеканали мають велику аудиторію. Наприклад, YouTube-канал «XSPORT» нараховує 330 тисяч підписників, а загальна кількість переглядів становить 216 мільйонів. Такі телеканали модернізуються, постійно підлаштовуються під виклики сучасності, продовжують працювати в надскладні часи.

Тема українського спортивного телебачення під час війни є ще недостатньо дослідженою, хоча навіть після початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну воно не втратило увагу аудиторії. Спортивна журналістика докладає зусиль для перемоги України, сприяє благодійним ініціативам, відстоює чітку позицію у питанні недопуску росіян і білорусів до міжнародних змагань, доносить інформацію про злочини Росії до іноземної аудиторії. Розгляд тем, жанрів відеоматеріалів на спортивному телебаченні та проблем, що вони порушують в умовах, коли суспільство перебуває в шоковому стані, а всі спортивні події призупинились, робить тему дослідження актуальною та своєчасною.

Мета кваліфікаційної роботи – виявити та детально описати відеоматеріали, що стосуються проблем спорту під час війни на прикладі телеканалу «XSPORT»

Відповідно до зазначеної мети виникає необхідність вирішення таких завдань:

- дослідити історію розвитку спортивного телебачення в Україні;

- описати жанри спортивної журналістики на телебаченні;
- презентувати історію розвитку одного із українських спортивних телеканалів – «XSPORT»;
- проаналізувати матеріали, що стосуються війни, на одному із українських спортивних телеканалів.

Об'єктом роботи є телеканал «XSPORT» (за 2022–2024 рік), покриття якого становить 95% території України, що робить його найдоступнішим спортивним телеканалом у країні.

Предметом є особливості висвітлення воєнної тематики у відеоматеріалах телеканалу та YouTube-каналу «XSPORT».

Хронологічні межі дослідження встановлено з 24 лютого по 31 грудня 2022 року.

Методи дослідження: метод аналізу, метод опитування, метод порівняння.

Науково-теоретичною базою курсової роботи є дослідження науковців П. Маги [13], В. Багайчика [13], Ю. Щепанського [43], М. Тамбовцева [43], М. Нетреби [41], І. Урманця [38] та інших.

Теоретичне значення роботи полягає в дослідженні історії спортивного телебачення в Україні, особливостей його роботи та матеріалів у військовий час для подальшого вивчення спортивних медіа. Також це дослідження продемонструє значущість існування каналів такого типу.

Практичне значення полягає в тому, що результати дослідження можуть бути використаними на курсах із спортивної журналістики та при подальшій науковій розробці теми спортивного телебачення в умовах війни.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг дослідження 37 сторінок, кількість використаних джерел – 43.

РОЗДІЛ І

УКРАЇНСЬКЕ СПОРТИВНЕ ТЕЛЕБАЧЕННЯ: ЖАНРОВЕ РІЗНОМАНІТТЯ, ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ, ОСНОВНІ УЧАСНИКИ

1.1 Завдання спортивного телебачення

Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ), котра є найголовнішою установою з питань захисту та покращення стану здоров'я людей, була створена у 1946 році. У її статуті зазначено, що «здоров'я є станом повного фізичного, душевного та соціального благополуччя, а не лише відсутністю хвороб та фізичних дефектів»[9].

Експерти з галузі охорони здоров'я, вважають, що стан здоров'я людини, її самопочуття та кількість набутих хвороб на 50% залежить від способу життя [14]. Заняття спортом є важливою складовою ведення здорового способу життя, оскільки це робить тіло людини більш витривалим, функціональним і спритним, покращують її імунітет та метаболізм [14].

Спортивне телебачення відіграє ключову роль у популяризації спорту та формуванні громадської думки. Воно не лише надає глядачам доступ до прямих трансляцій спортивних подій, а й виконує безліч інших важливих завдань, які значно впливають на суспільство. Розглянемо основні завдання спортивного телебачення та його впливом геть різні аспекти життя.

Однією з головних завдань спортивного телебачення є популяризація спорту та здорового способу життя. Показуючи захоплюючі змагання й успіхи видатних спортсменів, телеканали мотивують глядачів займатися спортом ф вести активний спосіб життя. Приклади досягнень професійних атлетів надихають молодь і сприяють розвитку масового спорту.

Спортивне телебачення виконує важливу освітню функцію. Аналітичні програми, документальні фільми та інтерв'ю з тренерами та спортсменами надають глядачам цінну інформацію про різні види спорту, тактику та стратегію, методи тренувань та історію спорту. Це допомагає глядачам краще розуміти спорт та розвивати свою ерудицію у цій галузі.

Також спортивне ТБ робить спорт доступним для широкої аудиторії. Завдяки прямим трансляціям глядачі можуть стежити за подіями, що відбуваються у різних куточках світу, не виходячи з дому. Це особливо важливо для людей, які не можуть відвідати спортивні заходи особисто через фінансові, географічні чи інші обмеження.

Значна роль у формуванні громадської думки та культури. Висвітлення успіхів національних збірних та окремих спортсменів сприяє зміцненню патріотизму та національної самосвідомості. Крім того, спортивні телеканали впливають на сприйняття спортивної етики, принципів чесної гри та поваги до суперників.

Спортивне телебачення є важливим джерелом фінансування для спортивних організацій та клубів. Доходи від продажу прав на трансляції, реклами та спонсорських контрактів дозволяють розвивати інфраструктуру, проводити змагання та підтримувати спортсменів. Це сприяє загальному розвитку спорту та підвищенню його рівня.

У важкі часи, такі як війни чи економічні кризи, спортивне телебачення виконує важливу соціальну функцію, підтримуючи моральний дух суспільства. Спортивні події відволікають від повсякденних проблем, поєднують людей та створюють позитивні емоції. В умовах пандемії COVID-19, наприклад, трансляції старих матчів та віртуальних змагань допомагали зберігати інтерес до спорту та підтримувати соціальні зв'язки.

Нами було проведено соціологічне опитування на тему «Заняття спортом під час війни», у якому взяли участь 37 осіб, із яких 54% постійно займалися спортом до вторгнення Російської Федерації в Україну. Після початку повномасштабної війни до постійних тренувань повернулось 45% осіб. Серед проблем, з якими зіштовхнулись респонденти під час занять спортом наявні такі відповіді (можна було обрати декілька варіантів): відчуття небезпеки (18% погоджуються із цим твердженням), висока вартість абонементів, спортивного одягу чи обладнання (18%), відсутність майданчиків для занять улюбленим спортом (9%), скоротилась кількість спортивних залів, студій або відсутність

тренерів (18%), складно поєднувати спорт з навчанням, роботою (45%), іноді важко налаштуватись на заняття, є відчуття стресу, тривоги (36%), відсутність мотивації (27%). Не мають ніяких проблем із заняттями спортом лише 9% респондентів.

Отже, перед сучасними засобами масової комунікації, зокрема і перед спортивним телебаченням, стоять непрості завдання: донесення до суспільства важливості заняття спортом, надання порад щодо поєднання спорту з іншими сферами життя, робота із складним психологічним станом аудиторії (постійний стрес, тривога) та знаходження вирішення цієї проблеми, мотивування людей на заняття спортом, піклування про власне здоров'я.

1.2 Жанрові особливості спортивної тележурналістики

Спортивні медіа є різновидом журналістики, тому структура жанрів залишається незмінною, однак має певні особливості. На спортивному телебаченні жанри комбінуються, подаються із застосуванням «нових творчих і технічних рішень передання інформації» [38, с. 33].

До системи жанрів спортивної тележурналістики входять інформаційні, метою яких є повідомити глядача про ті чи інші події у світі спорту, результати ігор та анонси наступних. Замітки, репортажі, інтерв'ю є досить поширеними у спортивних медіа. Розповсюдженою особливістю спортивного репортажу є пряме включення журналіста з матчу або іншої події, коли глядачі мають змогу у прямому ефірі стежити за розвитком, залучатись до атмосфери на стадіоні. У такий спосіб аудиторія переноситься до спортивної події, переймається нею [2].

Прес-конференція у межах спортивного телебачення замінює такий інформаційний жанр як звіт, що властивий друкованій пресі та зазвичай повідомляє про основні тези, виокремлені із відео круглих столів або засідань. Цей жанр передбачає формат «питання-відповідь» і є досить розповсюдженим на спортивному телебаченні. Прес-конференції організують для команд, збірних або окремого спортсмена, якщо він займається індивідуальним видом

спорту. На таких заходах журналісти ставлять питання про враження від суперників, гри, її результату, про тренування тощо [2].

До аналітичних жанрів, властивих спортивному телебаченню, «традиційно відносять коментар, дискусію, огляд, бесіду» [38, с. 33]. Туди зазвичай залучають професійних і досвідчених журналістів. Складність цих жанрів у спортивній галузі полягає в тому, що аналітик (коментатор, оглядач) мовить у режимі реального часу, тож у нього повинен бути великий обсяг знань про членів команди або окремого спортсмена, їхніх суперників тощо.

«Коментар – один із найстаріших і найпопулярніших жанрів тележурналістики» [13, с. 77]. У ньому журналіст у прямому ефірі аналізує гру, бій або іншу спортивну діяльність спортсмена, порівнюючи її з минулими результатами. На основі цього коментатор дає власну оцінку розвиткові подій на полі, ринзі тощо. Тому цій людині властиві такі ознаки: оцінність, діалогічність, «змістова достатність і контроль змістовної надлишковості» [4, с. 51].

Дискусія може бути присутньою як частина спортивного коментаря (якщо коментаторів двоє) або в рамках окремої програми після гри. У ній можуть брати участь журналісти, експерти, спортсмени, тренери тощо. посилання [2].

Огляд як аналітичний жанр спортивної тележурналістики також є досить популярним. Його елементи можуть бути частиною інших жанрів. Існує також персоніфікований огляд, коли він здійснюється окремим журналістом, котрий викликає довіру в глядачів [2].

Художньо-публіцистичні жанри: телевізійний нарис, замальовка, есе, фейлетон і памфлет – не є розповсюдженими для спортивних телеканалів. Однак трапляються біографічні нариси, що розповідають про життя окремого спортсмена, його шлях [2].

Отже, різноманітність спортивного телебачення складається з інформаційних (замітки, репортажі, інтерв'ю, прес-конференції), аналітичних (коментар, огляд, дискусія) художньо-публіцистичних (бібліографічний нарис) жанрів.

1.3 Історія українського спортивного телебачення

Спортивне телебачення було і є цінним джерелом інформації для людей, котрі зацікавлені у спорті. Воно, як й інші засоби масової інформації, виконує інформаційну, аналітичну, виховну та розважальну функції, а також у певній мірі пропагандистську [8, с. 211].

Спортивна українська преса розвивалась одночасно із «звичайними» новинними друкованими виданнями, починаючи з ХІХ століття. Спорту присвячувались шпальти, рубрики, колонки [8, с. 211].

Телебачення, звісно, з'явилося пізніше за друковані видання. Миколай Голядкін виокремлює такі етапи розвитку: 1) експериментальний (1930–1940 роки); 2) становлення (1951–1960 роки); 3) визначення його як засобу комунікації (1970–1980 роки); 4) достаток (з 1990 року й донині) [27]. Історія становлення українського спортивного ТБ починається 1960-х років. Саме в ці роки з'явилися футбольні трансляції матчів «Динамо», «Шахтаря» та «Чорноморця», що супроводжувались спортивними коментарями [13, с.77].

Після здобуття незалежності з'явилося власне українське телебачення. Спортивне телебачення у вигляді окремих телеканалів почало формуватися лише наприкінці 2000-х: у 2008 році був створений «Футбол 1», а з 2010 року з'явився конкурент «ПроФутбол» на телеканалі «2+2» [13, с.77].

У 2022 році «на регіональних телеканалах Національної суспільної телерадіокомпанії України почали транслювати українські, європейські та світові події спорту» [13, с. 77].

Слід зазначити, що спортивне телебачення в Україні має тенденцію переходу на платне мовлення: телеканали «Футбол 1/2/3» раніше були доступні тільки на кабельному телебаченні, а зараз головними трансляторами матчів виступають медіасервіси «Megogo», «oll.tv», «sweet.tv», «Київстар ТБ», що є потоковими онлайн-сервісами та здійснюють мовлення за допомогою мережі інтернет.

Більш доступним для українців транслятором матчів з футболу, баскетболу та волейболу є телеканал «УНІАН», що з 2020 року мовить на

відкритому супутнику [24]. Він входить до складу медіахолдингу «1+1 Media» та має також безкоштовні онлайн-трансляції в мережі інтернет. Запис спортивних матчів зберігаються на сайті. У такий спосіб на платформі «1+1 video» представлені баскетбольні сезони 2021-2022 та 2022–2023 років, зокрема ігри Ліги Чемпіонів, Кубку Європи, Суперкубку України, Балканської Ліги тощо.

Слід зазначити, що деякі українські спортивні телеканали, що були популярними у 2000-х роках, перестали працювати в 2020-х. Зокрема йдеться про припинення мовлення «Футбол 1», «Футбол 2» та «Футбол 3», котрі входили до компанії «Медіа Група Україна». У 2022 році власник цього медіахолдингу Рінат Ахметов був змушений відмовитись від ліцензії на мовлення через ухвалення закону «Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним з надмірним впливом осіб, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархів)» [6].

Група цих телеканалів внесли свій вклад у розвиток української спортивної тележурналістики. Вони готували щоденні випуски інформаційної програми «Футбол NEWS» і щотижневу аналітичну програму «Великий футбол», ведучий якої – Олександр Денисов – за свою діяльність отримав нагороду «Телетріумф» у 2014–2015 роки в номінації «Ведучий спортивних новин» [28]. Також програма «Великий футбол. Бразилія 2014» на телеканалах «Футбол 1» / «Футбол 2» перемогла в номінації «Спортивна програма» тієї ж премії. Тому якість, суспільна значущість, професіоналізм команди наведених вище спортивних каналів була визнана телекритиками.

Після закриття телеканалів «Футбол 1/2/3» їхній ексдиректор Олександр Денисов не полишив спроб розвитку української спортивної тележурналістики, однак тепер на платформі «YouTube». Він став власником архівних записів телеканалів та їхніх YouTube-каналів, утворивши платформу «One Pitch Group» і здійснивши ребрендинг програм відомих футбольних телеканалів. Хоча зміни найбільше стосувались назв, бо формат залишився

майже незмінним. Наприклад, «Футбол NEWS» тепер має назву «Футбол TIME», «Великий футбол» – «Гра футболів» тощо [1].

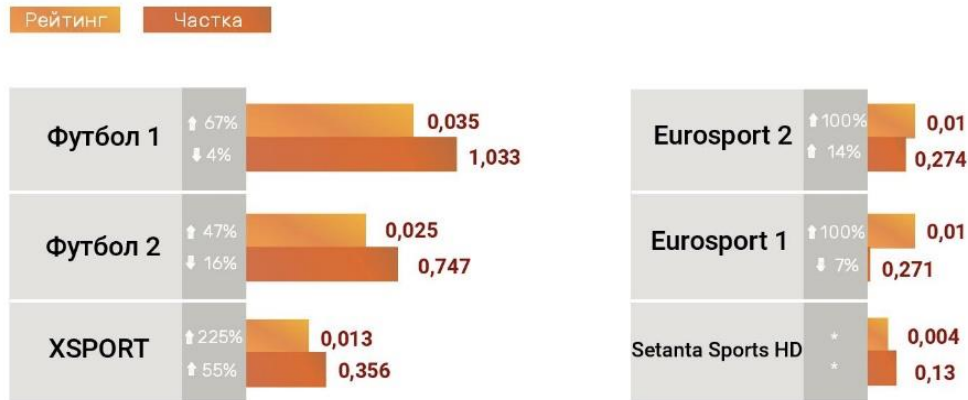
Головний конкурент каналів «Футбол 1» та «Футбол 2» у першому десятилітті XXI століття – програма «ПроФутбол» на телеканалі «2+2» – з 2020 року не виходить в ефір, а натомість зосередилася на власному каналі на платформі «YouTube». Футбольний аналітик сайту «Футбол 24» Віталій Усик у його статті «Спортивна журналістика: Україна vs Росія. Частина друга. Футбольні програми» [40], відзначає професійність журналістів і незаангажованість телепрограми «ПроФутбол».

У 2018 році програма вперше перемогла на премії «Телетріумф» у номінації «Спортивна програма», а її ведучий – Ігор Циганик – став «найкращим ведучим спортивної програми» [35].

У 2014 році розпочав роботу всеукраїнський телеканал «XSPORT», що швидко набрав популярність. Уже за п'ять років він посів третє місце в рейтингу спортивних телеканалів, який склала Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, серед користувачів IPTV та OTT за третій квартал 2019 року (див. рис. 1).

РЕЙТИНГ СПОРТИВНИХ ТЕЛЕКАНАЛІВ

Серед користувачів IPTV та OTT
III квартал 2019 року

Рейтинг – розмір глядацької аудиторії телеканалу у відсотках від загальної кількості домогосподарств, що належать до генеральної сукупності

↓ Порівняно з III кварталом 2018 року

СИСТЕМА ВИМІРЮВАНЬ ТБ-АУДИТОРИИ BIG DATA RATING

Цілодобовий онлайн-моніторинг
Територія дослідження: Україна
Генеральна сукупність: 232 тис. домогосподарств

Частка – середня кількість домогосподарств, у яких дивилися телеканал, розрахована у відсотках від загальної кількості домогосподарств, у яких відбувається телеперегляд

* Показник не може бути розрахований

На підставі даних рейтингового агентства Big Data Ua, яке спеціалізується на вимірюванні поведінки перегляду аудиторії сервісів IPTV (Internet Protocol Television) і OTT (Over the Top, частина технології IPTV)
Більше інформації на www.bigdataua.com

Рис. 1. Рейтинг спортивних телеканалів (Нац. Рада України з питань ТБ і Радіомовлення)

Відповідно до рейтингу, «XSPORT» мав найкращі серед конкурентів темпи зростання частки домогосподарств, у яких дивились телеканал, і розмір глядацької аудиторії – +55% та +225% відповідно – у порівнянні з аналогічним періодом 2018 року. Після припинення мовлення «Футбол 1» та «Футбол 2», ймовірно, «XSPORT» зайняв їхню частку, або вона розподілилась між усіма спортивними телеканалами. На жаль, ми не маємо точної інформації щодо зміни рейтингів після третього кварталу 2019 року, оскільки Національна рада України з питань телебачення та радіомовлення більше їх не складала.

Українські загальнонаціональні телеканали приділяють частку ефірного часу спортивним новинам. Рубрику «Спорт» мають усі відомі телевізійні новини: «ТСН», «Факти ICTV», «24 канал», «Еспресо.TV» тощо. Однак такий

формат не замінить глядачам, які цікавляться спортивними новинами, повноцінного українського спортивного телебачення.

Отже, на основі проаналізованого матеріалу, на українському телебаченні, на нашу думку, представлено недостатньо спеціалізованих спортивних телеканалів або окремих програм, щоб задовольнити потреби людей, котрі цікавляться спортом. Спортивне телебачення є недоступним для широкої аудиторії, оскільки воно представлено або на платних стрімінгових інтернет-платформах («Megogo», «oll.tv», «sweet.tv», «Київстар ТБ»), або на супутниковому телебаченні («УНІАН» та інші). Телеканал «XSPORT», у порівнянні з іншими, є більш доступним для глядачів, оскільки входить у цифровий пакет «DVB-T2», тому у наступному розділі пропонуємо дослідити його історію, особливості мовлення, специфіку.

1.4 «XSPORT» як основний спортивний телеканал для широкої аудиторії

Згідно із інформацією, розміщеної на сайті «Зеонбуд» (компанії, що здійснює передачу сигналу стандартного цифрового телебачення DVB-2) [26], 34 загальнонаціональних і регіональних телеканали входять до переліку доступних усім користувачам мережі ефірного цифрового телебачення. Із них тільки телеканал «XSPORT» є суто спортивним. Його покриття становить 95% території України, тому «XSPORT» можна вважати одним із найдоступніших і найпопулярніших спортивних телеканалів країни. Канал входить до топ-5 найкращих телеканалів за версією “Інфосвіт” [25].

Телеканал починав мовлення у 2012 році під назвою «ТК Хокей». У 2013 році відбувся масштабний ребрендинг: назву змінено на «XSPORT», а формат – із тільки хокейного на мультиспортивний. Наприкінці 2014 року телеканал призупинив мовлення через нестабільність курсу валют в Україні, внаслідок чого власник Борис Колесніков заявив: «такі заходи пов'язані з неможливістю сформувати бюджет для закупівлі якісного іноземного контенту, оплата якого

здійснюється в доларах і євро» [35], і «...(ми) не можемо купувати турніри від 50 до 200 тисяч євро» [10]. Мовлення поновили у 2016 році.

Онлайн сайт «XSPORT» було створено у 2014 році [30]. У період припинення ефірного мовлення телеканалу він продовжив роботу. Існує також однойменний YouTube-канал (створений у 2012 році), аудиторія якого, станом на травень 2023 року, складає 327 тисяч користувачів. І можна прослідкувати тенденцію росту, оскільки вже у квітні 2024 року кількість зросла до 527 тисяч. Також «XSPORT» має сторінки у соціальних мережах, спільнота яких стрімко зростає: на фейсбук-сторінку підписано 400 тисяч осіб, на інстаграм – 41,7 тисячі.

У 2022 році телеканал збільшив мовлення за рахунок створення «XSPORT+» на платформі «Megogo». Новий телеканал, відповідно, став платним. На ньому показують «тільки спортивні трансляції українських і міжнародних спортивних чемпіонатів» [11].

Зазначимо, що це чемпіонати високої ланки – Суперліги, Ліги чемпіонів, чемпіонати Європи. Також 11 листопада 2018 року додалися трансляції змагань українського кібер-спорту.

Можемо зробити висновок, що «XSPORT» – це досить популярна медійна спортивна платформа, що розвивається у багатьох соціальних мережах і на телебаченні.

Цей телеканал не має вузькоспеціалізованої теми, як, наприклад, мали «Футбол 1/2/3», а транслює новини про бокс, футбол, Олімпійські ігри, хокей, теніс, баскетбол, єдиноборства, біатлон. Такий підхід значно розширює аудиторію та завойовує її прихильність, адже кожна людина зможе знайти щось цікаве відповідно до її інтересів.

За заявами самого «XSPORT», телеканал має таку ідеологію: «український спорт, усі його грані та прояви, його герої та його проблеми; популяризація здорового активного способу життя» [30]. Тобто, окрім інформаційної, аналітичної та розважальної функції, телеканал здійснює також пропагандистську функцію.

Ефірна сітка «XSPORT» складається із трансляцій матчів національних чемпіонатів, збірних «з хокею, баскетболу, тенісу, гандболу, футзалу та волейболу», боїв українських боксерів, Всесвітньої боксерської супер-серії та MMA, футбольної української Першої ліги й Кубку України, найбільших бігових подій, турнірів із більярду. Також телеканал здійснює показ художніх фільмів про спорт і створює власні проєкти: «XSPORT NEWS», «Як я став хокеїстом», «Fight life», «Льодовиковий період», «Бійцівський клуб», «XSPORT MOTO», «XSPORT VLOG», «Україна футбольна», «Наш теніс», «Час чемпіонів», «XSPORT STUDIO» [30].

«Олімпійський backstage» – була визнана Національним олімпійським комітетом України найкращою в номінації «Найкраща циклічна спортивна програма». Вона була спільним проєктом агенції «Медіаспорт» та телеканалу «XSPORT» [15]. Також журналіст телеканалу – Віталій Дюга – переміг у номінації «Дебют у спортивній журналістиці», а Максим Чеберяка – «За найкраще висвітлення участі українських спортсменів в II Європейських іграх 2019 року в м. Мінськ (Білорусь)» [16].

Зараз ми проаналізуємо актуальну ефірну сітку каналу XSPORT станом на травень 2024 року (див. рис. 2) [30].

ТЕЛЕПРОГРАМА КАНАЛУ XSPORT				Телепрограма каналу XSPORT+			
Сб 01 червня	Нд 02 червня	Пн 03 червня	Вт 04 червня	Ср 05 червня	Чт 06 червня	Пт 07 червня	< >
01:20	Пауерліфтинг. Чемпіонат світу з жиму лежачи. США						
03:00	Інформаційний марафон						LIVE
06:00	Спортивна риболовля. Чемпіонат України з лову хижака з човна						
06:55	Останній з собачого племені. Художній фільм						
09:00	Автоперегони. DTM. Етап 2. Гонка 1. Лаузіцринг. Прем'єра						
10:45	Телемагазин						
11:00	Світовий бокс. Тижневик. Прем'єра						
11:25	Телемагазин						Зараз
11:55	Блог360						
12:05	Телемагазин						
12:20	Змішані єдиноборства. HEXAGONE MMA						
12:35	Телемагазин						
13:05	Змішані єдиноборства. HEXAGONE MMA						
13:20	Телемагазин						
13:50	Бокс						
14:05	Телемагазин						
14:35	Світовий бокс. Тижневик						
15:00	Телемагазин						
15:15	Біжи, Лоло, біжи. Художній фільм						
16:45	Телемагазин						
17:00	Вечір професійного боксу від R1 Boxing Promotion. Пряма трансляція						LIVE
20:00	Пауерліфтинг. Чемпіонат світу з жиму лежачи. США. Прем'єра						
21:40	Світовий бокс. Тижневик						
22:00	Читай по губах. Художній фільм. Прем'єра						

Рис. 2. Ефірна сітка телеканалу XSPORT (Офіційний сайт xsport.ua)

Аналізуючи актуальну сітку, ми бачимо, що наразі канал дуже часто транслює «Телемагазин». Це програма, де рекламують різний товар для продажу, а отже це свідчить про те, що досить велика кількість рекламодавців звертається до XSPORT, бо він має велику аудиторію та платоспроможних глядачів. Також в один день ТБ транслює цілих три художніх фільми.

Отже, «XSPORT» – це доступний більшості українців спортивний телеканал, що транслює матчі з багатьох видів спорту (футболу, баскетболу, хокею тощо), має власні інформаційні, аналітичні, розважальні програми. Одночасно з телеканалом розвиваються його соціальні мережі, додатковий платний телеканал «XSPORT+». Телеканал має велику аудиторію (400 тисяч підписників тільки на фейсбук-сторінці) і грає провідну роль у галузі спортивних українських медіа.

РОЗДІЛ II

ЯК СПОРТИВНЕ ТЕЛЕБАЧЕННЯ РАНІШЕ ПЕРЕЖИВАЛО КРИЗОВІ ПЕРІОДИ

2.1 Спортивне телебачення у період пандемії

Пандемія COVID-19 вплинула на всі аспекти життя, і спортивне телебачення не стало винятком. В Україні, як і у всьому світі, спорт був однією з тих областей, які найбільше постраждали від пандемії. Нижче розглянемо ключові зміни та адаптації, що відбулися у спортивному телебаченні в Україні у цей період.

1. Призупинення спортивних подій.

З початком пандемії у березні 2020 року більшість спортивних заходів у всьому світі було скасовано або перенесено на невизначений термін. В Україні це стосувалося як внутрішніх, так і міжнародних змагань. Національні чемпіонати, такі як Українська Прем'єр-Ліга з футболу, було припинено. Це призвело до суттєвих змін у телевізійних розкладах, оскільки канали залишилися без контенту для трансляції.

2. Адаптація контенту.

В умовах відсутності живих спортивних подій українські спортивні телеканали змушені були адаптуватися. Одним із рішень стало збільшення кількості ретрансляцій класичних матчів та історичних змагань. Такі канали, як "Футбол 1/2", почали показувати архівні записи матчів національної збірної України, великих міжнародних турнірів та легендарних поєдинків минулих років. Крім того, збільшилася кількість аналітичних та оглядових програм. Ведучі та експерти обговорювали поточну ситуацію у світі спорту, прогнозували майбутнє та ділилися своїми думками про можливі зміни після пандемії. У таких умовах глядачі отримали можливість глибше поринути в аналітику та історію спорту.

3. Віртуальні події та кіберспорт.

Одним із найцікавіших явищ став розвиток віртуальних спортивних подій і кіберспорту. За відсутності живих змагань, популярність набирали турніри з кіберспортивних дисциплін, таких, як FIFA та Dota 2. Телеканали почали активно включати кіберспортивні трансляції у свої ефіри. Це дозволило зберегти інтерес аудиторії та запропонувати глядачам нові формати розваг

4. Повернення до живих трансляцій.

З ослабленням карантинних заходів і поступовим поверненням спортивних подій у 2021 році спортивне телебачення в Україні почало адаптуватися до нових реалій. Трансляції проводилися з дотриманням усіх необхідних заходів безпеки: ігри проходили без глядачів на трибунах або з обмеженою кількістю, команди та персонал регулярно тестувалися на COVID-19. Телеканали також внесли зміни до своїх робочих процесів, щоб мінімізувати ризики зараження серед співробітників.

5. Вплив на доходи та бізнес-модель.

Пандемія серйозно вплинула на прибутки від спортивних трансляцій. Зниження кількості живих заходів і скорочення рекламних бюджетів вдарило за фінансовими показниками спортивних телеканалів. Багато хто з них був змушений шукати нові способи монетизації та скорочувати витрати. У той же час це стало стимулом для розвитку цифрових платформ і онлайн-трансляцій, що відкрило нові можливості для взаємодії з аудиторією.

Як повідомляє «Детектор медіа», «телеканал XSPORT зумів адаптуватися до важкої ситуації» [39]. Телеканал почав показувати повтори найбільш улюблених глядачами спортивних матчів, також транслював художні фільми на спортивну тематику, продовжив випуск інформаційних, розважальних і пізнавальних програм. Також «XSPORT» підтримав дітей у їхньому бажанні не зупиняти заняття спортом навіть на карантині, створивши разом із хокейним клубом «Донбас» програму із руханками «Уроки фізкультури у тебе вдома».

Завдяки такому підходу рейтинги та частка телеканалу у піковий період склали 0,18% та 1,52% відповідно. У порівнянні з третім кварталом 2019 року рейтинг виріс у 13,8 рази, а частка – у 4 рази (див. рис. 1).

Однак не всім спортивним програмам вдалось потворити такий успіх. Наприклад, програма «Спорт» на телеканалі «UA:Перший» перестала виходити в ефір з 23 березня 2020 року. Як повідомляє «Суспільне», «причиною є вимушена пауза в спортивних змаганнях в Україні та світі у зв'язку з пандемією коронавірусу», та нестача інформаційних приводів для мовлення програми[32].

У цілому, за даними «Nielsen Ukraine», була тенденція зниження інтересу до спортивних програм з початку карантинних обмежень через COVID-19 [5] (див. рис. 2).

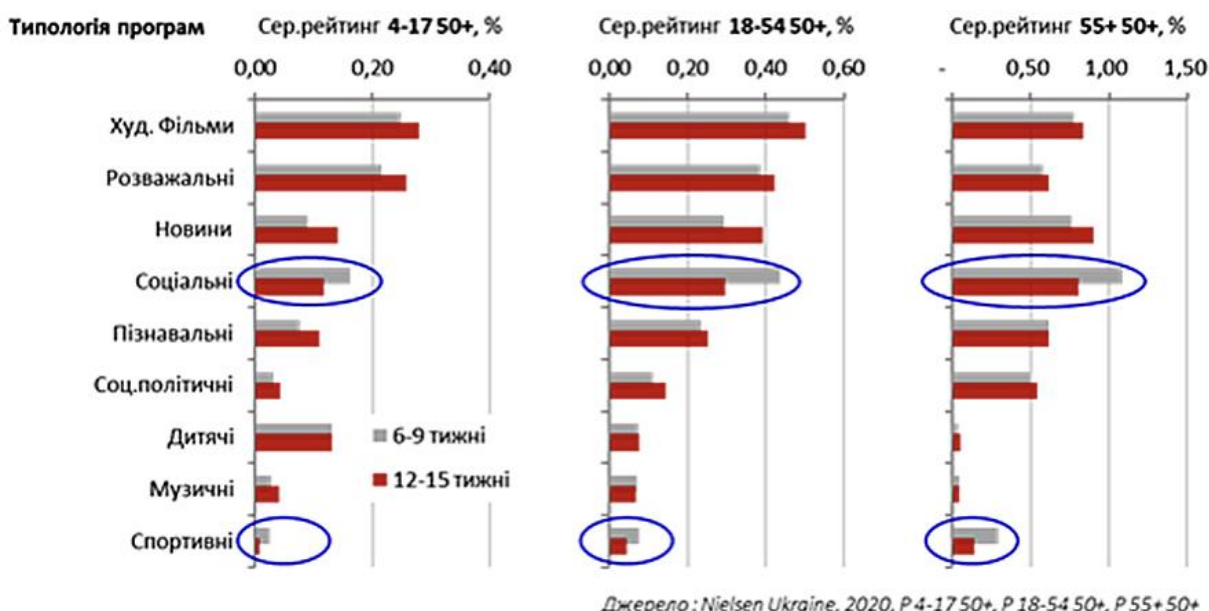

Рис. 3. Графік, що демонструє зменшення зацікавленості аудиторії в соціальних та спортивних каналах

2.2 Спортивне телебачення в умовах війни

24 лютого 2022 року розпочалось повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну. Це стало викликом для багатьох галузей, зокрема і для спортивного телебачення.

1. Зміна пріоритетів та акцентів.

Із початком війни спортивні телеканали України змінили свої пріоритети. Основну увагу було приділено висвітленню подій на фронті, гуманітарній ситуації та підтримці армії. Однак спорт, як важлива частина культурного та соціального життя, продовжував залишатися в ефірі, символізуючи прагнення нормального життя та підтримуючи дух нації.

2. Проблеми з організацією трансляцій.

Військові дії суттєво ускладнили проведення та трансляцію спортивних заходів. Багато спортивних арен опинилися в зоні бойових дій або були пошкоджені. Спортивні клуби та федерації стикалися з труднощами в організації матчів та турнірів. Телеканали також мали труднощі з логістикою, забезпеченням безпеки співробітників та обладнання.

3. Підтримка спортсменів та патріотичні ініціативи.

У період війни спортивне телебачення стало платформою для підтримки українських спортсменів, багато з яких брали активну участь у волонтерських рухах та підтримували армію. Телеканали висвітлювали благодійні ініціативи, організовані спортсменами, та акції зі збору коштів для потреб армії та постраждалих від війни.

4. Адаптація контенту.

Через обмеження та неможливість проведення багатьох змагань, спортивні телеканали адаптували свої програми. В ефірі збільшилася кількість аналітичних програм, інтерв'ю з українськими спортсменами, які розповідали про своє життя в умовах війни та підтримку армії. Також були популярні документальні фільми про історію українського спорту та його значення у скрутні часи.

5. Повернення до змагань та міжнародна підтримка.

Незважаючи на труднощі, українські спортсмени брали участь у міжнародних змаганнях, представляючи країну на світовій арені. Телеканали активно висвітлювали їхні успіхи, наголошуючи на важливості міжнародної

підтримки та солідарності. Успіхи українських спортсменів ставали символом стійкості та духу нації, що особливо важливо у воєнний час.

6. Вплив на бізнес-модель і доходи.

Війна негативно далася взнаки на доходах від спортивних трансляцій. Зниження кількості глядачів, економічні труднощі та зменшення рекламних бюджетів вплинули на фінансову стабільність телеканалів. Однак цей період також стимулював розвиток онлайн-платформ та стрімінгових сервісів, які стали важливим джерелом доходу та взаємодії з аудиторією.

Станом на 15 червня 2022, за інформацією «Детектора медіа», через фінансові труднощі, втрату рекламодавців на неокупованій території України тимчасово припинили мовлення телеканал «2+2» в Одеській і Кіровоградській областях, «УНІАН» – в Одеській, одеські місцеві телеканали «GNews», «ТВ-1», «Академія», «Южная волна» та інші, «Твій всесвіт» – у Миколаївській області, «Центральний» – у Полтаві тощо. [4] Натомість «іноземні канали, адаптовані для України, мовлення не припиняли».

19 березня 2022 року з метою створення єдиної інформаційної платформи для громадян було започатковано цілодобовий інформаційний марафон «Єдині новини #UАразом», для якого об'єднались усі загальнонаціональні телеканали України, «програмне наповнення яких складається переважно з інформаційних та/або інформаційно-аналітичних передач» [27]. Такі канали: «Суспільне», «1+1», «ICTV», «Ми – Україна», «Інтер» та «Рада», – здійснюють мовлення почергово [12], однак вони об'єднані спільною темою – війною в Україні. Телеканали повідомляють про небезпеку, інформують про події на фронті та в тилу, беруть коментарі в експертів, посадовців, військових тощо.

Невдовзі деякі телеканали відновили самостійне мовлення. Наприклад, «ТЕТ», «2+2», «ПлюсПлюс», «Суспільне Культура», «XSPORT» (з 15 квітня).

Щодо спортивної журналістики, то засоби масової інформації знайшли вихід і перелаштували контент відповідно до вимог воєнного стану. Зокрема «1+1 media» створили відео-проект «Спортивний фронт» за підтримки Міністерства закордонних справ України та видання «Tribuna.com». Ця

ініціатива має на меті не допускати російські та білоруські збірні до міжнародних змагань, «бойкотувати спортсменів-росіян і білорусів, які висловилися «за війну» або не озвучили свою позицію» [29]. Проєкт «Спортивний фронт» реалізує цю мету за допомогою відомих спортсменів-амбасадорів: Андрія Шевченка, Георгія Зантарая, Олександра Шовковського, Жана Беленюка, Лілії Подкопаєвої та інших.

Спортивне телебачення для широкої аудиторії віродив бій українського боксера Олександра Усика з британцем Ентоні Джошуа в серпні 2022 року. Завдяки цій події рейтинги ретранслятора поєдинку – телеканалу «2+2» – зросли у 4 рази [42]. Цей телеканал також транслював «серію благодійних зустрічей київського «Динамо» Match for peace — #StopWarInUkraine на підтримку України». У вересні 2022 року на «УНІАН» повернулись трансляції футбольних матчів, зокрема Чемпіонату України[41]е.

Також телеканали в ефірі згадують спортсменів, які вступили до лав Збройних сил України, загинули на війні або від російських обстрілів.

Отже, українське телебачення після початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну зіштовхнулось із проблемами і серйозними викликами: зменшенням доходу від реклами, перебоями з електропостачанням та зв'язком, окупацією та бойовими діями. Загальнонаціональне телебачення зазнало істотних змін: з'явився телемарафон «Єдині новини». Спортивні засоби масової комунікації, у свою чергу, почали займатись громадською діяльністю: транслюванням благодійних матчів, роботою з міжнародними інституціями щодо недопуску росіян та білорусів до міжнародних змагань і чемпіонатів.

РОЗДІЛ III

МАТЕРІАЛИ «XSPORT» НА ВОЄННУ ТЕМАТИКУ (за 2022 рік)

3.1 Матеріали You-tube-каналу XSPORT

«XSPORT» є одним із найпопулярніших та найдоступніших спортивних телеканалів України. Саме тому ми обрали його YouTube-канал для аналізу матеріалів на воєнну тематику, щоб дослідити, як спортивне телебачення відреагувало на повномасштабне вторгнення Росії в Україну. Youtube переглядають в країні більша кількість людей на ТБ, і це підтвердив інститут масової інформації, який опублікував статтю 20го серпня 2021 року [8].

Перший такий матеріал з'явився 23 лютого 2022 року [23]. В інформаційній програмі «XSPORT Review» було присутнє інформаційне повідомлення тривалістю 35 секунд про те, що українські спортсмени (Андрій Шевченко, Олександр Зінченко, Ольга Харлан, Володимир Кличко) закликають світ «не допустити війни в Україні та засуджують військову агресію Росії». Позакадровий голос супроводжувався скріншотами постів у соціальних мережах відомих спортсменів.

Наступне відео на каналі було опубліковане 28 лютого [21], під назвою «Стадіон у Лісабоні привітав футболіста Яремчука прапорами на підтримку України». На нашу думку, це відео можна визначити як замальовку. Зворушливий відеоряд без текстового супроводу або закадрового голосу зображає вихід українського футболіста Романа Яремчука на стадіон під час матчу «Бенефіка» проти «Віторія Гімараеш» і підтримку його іноземними вболівальниками, що тримали українські прапори.

У період з 29 лютого по 11 березня не було опубліковано жодного відео на ютубі, але ефір не припинявся.

12 березня канал «XSPORT» опублікував відео-звернення боксера Олександра Усика зі словами підтримки українцям [22].

Наступним відео (дата публікації 7 квітня 2022 року [18], було інтерв'ю коментатора Сергія Лук'яненка та головного редактора редакції «XSPORT»

Олександра Сукманського з міністром молоді та спорту України Вадимом Гутцайтом. Під час нього журналісти ставили питання про процес відсторонення російських і білоруських спортсменів від участі в міжнародних змаганнях та Олімпійських іграх, масштаб пошкодження спортивної інфраструктури під час бойових дій, продовження тренувань українських спортсменів, фінансування Міністерства молоді та спорту, підтримку світової спільноти. Завдяки цьому інтерв'ю багато громадян, яких турбували різні питання про спорт під час війни, змогли отримати потрібну інформацію.

Упродовж квітня була опублікована серія онлайн-інтерв'ю зі спортсменами «Разом до перемоги» [17]. Їхніми героями стали лідер національної баскетбольної збірної України Артем Пустовий, гравець національної збірної з баскетболу Ірина Трушкіна, боксери Андрій Котельник і Віктор Вихрист, борець греко-римського стилю Жан Беленюк, тенісистка Леся Цуренко. У межах проекту журналісти «XSPORT» обговорювали зі спортсменами такі теми:

- емоційний стан їх або команди, збірної;
- підтримка іноземних вболівальників на змаганнях за кордоном;
- майбутні змагання;
- тренування під час війни, де та за яких умов вони проводяться;
- реакції та заяви Міжнародних федерацій на вторгнення Росії в Україну;
- санкції проти російських і білоруських спортсменів, у тому числі відсторонення спортсменів з Білорусі та Росії від участі в Олімпійських іграх.

Також на YouTube-каналі «XSPORT» 28 липня 2022 року був опублікований відеосюжет під назвою «Головні Спортивні Об'єкти знищені росією, але Ми переможемо та збудуємо ще кращі» [20]. У ньому демонструються архівні відео зруйнованих спорткомплексів, стадіонів, льодових арен тощо. Згадується про тренерів і спортсменів, що загинули.

Опубліковане 22 жовтня 2022 року відео «Як війна знищує Український Спорт» [19], дублює та частково доповнює попередній відеосюжет.

Відмінність полягає в тому, що на початку інформаційного повідомлення згадали про арену «Дружба» в Донецьку, що була пошкоджена в 2014 році.

Відеосюжет від 6 січня 2023 року «Зруйновані хокейні арени України: Дружба, Альтаір, Mariupol ice center» [16], є оперативним інформаційним повідомленням про пошкодження від обстрілу льодової арени «Альтаір» у місті Дружківка Донецької області.

Інтерв'ю з Валерієм Жидковим вийшло 19 березня 2023 року є нетиповим для «XSPORT», адже гість – комік, а не спортсмен чи коментатор. Інтерв'ю не присвячене лише одній темі: були запитання про улюблені команди, фільми, музичний гурт, український стендап тощо. Загалом із 50 запитань 8 стосувались війни Росії проти України, а 5 – спортивних уподобань гостя.

Отже, на основі проаналізованих матеріалів, ми визначили, що YouTube-аналог спортивного телеканалу «XSPORT» із 24 лютого 2022 року долучається до висвітлення війни Російської Федерації з Україною: спочатку публікувались звернення відомих українських спортсменів до українців і міжнародної спільноти, протягом квітня 2022 року функціонував проєкт «Разом до перемоги» у вигляді онлайн-інтерв'ю з представниками України в різних видах спорту, у межах якого порушувались важливі проблеми: як не допустити участь російських та білоруських спортсменів у світових змаганнях, тренування під час війни, дії та заяви міжнародних спортивних інституцій. Також «XSPORT» інформував про знищенні об'єкти спортивної інфраструктури. На жаль, окремих сюжетів про тренерів та спортсменів, що доєднались до Збройних сил України або загинули, не було виявлено.

3.2 Матеріали на воєнну тематику у соціальних мережах XSPORT

На відміну від Youtube, такі відомі мережі як Instagram та TikTok не розвинені для аналізованого медіа. Instagram почало вести тільки з березня цього року та наразі мають лише 380 підписників. У ТікТоці ситуація трішки краща – 2500 підписників. У цих двох джерелах нам вдалося знайти лише декілька публікацій, де було згадування про війну в країні.

Перша – це цитата президента УАФ Андрія Шевченка, яка була дана в інтерв'ю для каналу XSPORT: “Президент УАФ Андрій Шевченко відреагував на ракетний удар армії РФ по футбольному майданчику у Харкові: «Харків. Вчора на цьому полі біля школи грали троє хлопчиків віком 14–15 років. Кирило, Іван та Артур. Вчора на цьому полі розірвалася російська ракета. Сховатися у дітей не було жодного шансу, ракети долітають до Харкова так швидко, що добігти кудись просто не вистачає часу.

Хлопці зараз в лікарні з дуже важкими травмами. Одному із них відірвало ногу. Все, чого хотіли ці діти – просто пограти в футбол.

Я часто чую на різних міжнародних майданчиках, що футбол поза політикою, поза війною. Розкажіть це батькам Кирила, Івана та Артура. І коли росія знову збреше, що знищила центр прийняття рішень, знайте, вчора росія вчергове знищила дитинство.

Я хотів би, щоб усі, хто заводить тему про повернення російських спортсменів до будь-яких змагань, усі, хто говорять, що футбол поза війною, згадували цю історію.

Футбол не поза війною. Війна знищує наш світ. І знищить, якщо ми залишимося самі в своїй боротьбі. Підтримуйте Україну. Це важливо, як ніколи»” [7] (див. рис. 3).

Цей епізод вважаю досить вагомим внеском у допомогу державі, оскільки про такі історії має знати весь світ, це інтерв'ю було заклик до відсторонення Російського спорту у світі, і XSPORT звісно розповсюджує такі важливі події.

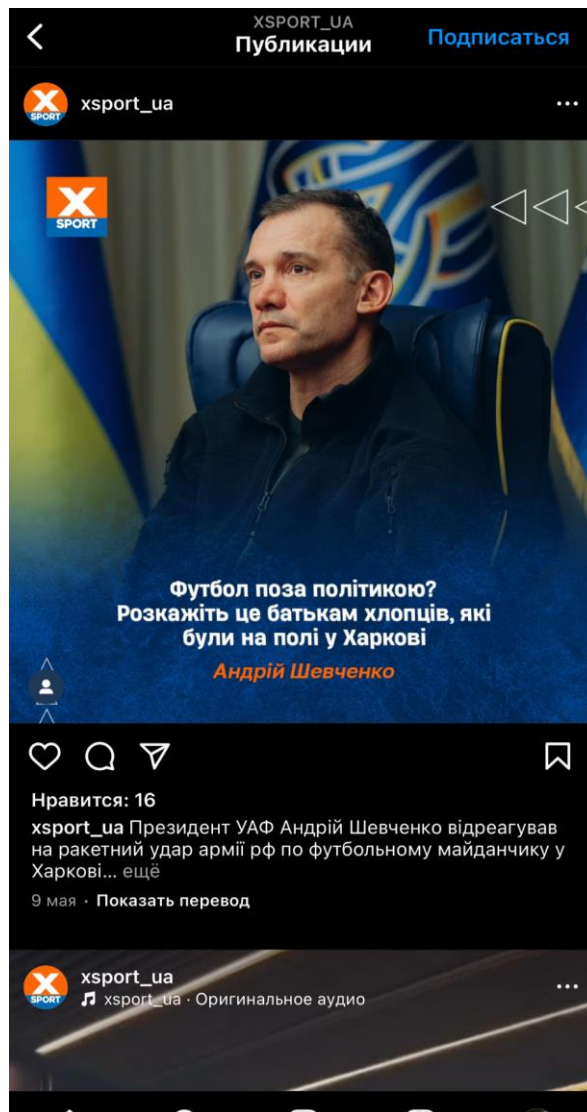

Рис. 4. Публікація з Instagram аккаунту XSPORT

Наступна публікація була також схожа, але вже з іншою не менш відомою особою: «Колишній чемпіон світу Володимир Кличко, який безперервно тримав у себе пояси рекордні для надважкого дивізіону 12 років, заявив, що вдячний США за надану допомогу, але наполягає на необхідності її збільшення:

«Ви не одні такі в бульбашці. Навіть у Німеччині вони знаходяться у бульбашці. І це при тому, що вони набагато ближче до України. Це не так далеко. Насправді, дуже навіть близько.

Мені здається, що люди не розуміють, наскільки це небезпечно, доки не відчують загрозу для самих себе чи своїх близьких.

Інакше це все залишиться просто в пресі, газетах, кіно, на телебаченні. Сподіваюся, мені вдасться достукатися до політиків і громадськості» [7] (див. рис. 4).

Тобто ми бачимо, що така публікація напряму допомагає країні, і розповсюдженням цього інтерв'ю закликає іншу країну до збільшення допомоги, що, вважаємо, є прямим вкладом у перемогу нашої держави.

Рис. 5. Публікація з Instagram аккаунту XSPORT

ВИСНОВКИ

Спортивне телебачення є різновидом тележурналістики. Воно виконує інформаційну, аналітичну, виховну, розважальну та пропагандистську функції.

У рамках виховної та пропагандистської функцій перед спортивним телебаченням, яке є одним із джерел знань про здоровий спосіб життя, в умовах війни постають такі завдання:

- доносити до суспільства важливість занять спортом;
- надавати поради, як поєднувати спорт з навчанням, роботою, відпочинком;
- окреслювати користь здорового способу життя для фізичного та психологічного стану людей;
- мотивувати піклуватись про здоров'я.

Спортивне телебачення реалізує свої завдання та функції за допомогою жанрового різноманіття, а саме завдяки інформаційним (заміткам, відеосюжетам, репортажам, інтерв'ю, прес-конференціям), аналітичним (коментарям, дискусіям, оглядам, бесідам) та художньо-публіцистичним (телевізійним малюнкам, замальовкам, есе) жанрам.

Українське спортивне телебачення формувалось у 1960-х роках, коли розпочались трансляції футбольних матчів «Динамо», «Шахтаря», «Чорноморця» з коментарями. Окремий спортивний телеканал після здобуття Україною незалежності утворився у 2008 році – «Футбол 1», конкурентом якого довгий час була програма «ПроФутбол» на телеканалі «2+2» (2010 рік). Доступним транслятором матчів з футболу, баскетболу та волейболу виступає телеканал «УНІАН» з 2020 року.

У 2022 році телеканали «Футбол 1/2/3» припинили своє існування, а програма «ПроФутбол» не виходить в ефір з 2020 року, тому, ймовірно, площину доступного більшості українцям спортивного телебачення зайняв

телеканал «XSPORT», що входить в цифровий пакет «DVB-T2» з покриттям у 95% території України.

«XSPORT» розпочав мовлення у 2012 році під назвою «ТК Хокей», а у 2013 році змінив назву та формат – із тільки хокейного на мультиспортивний. Телеканал транслює новини про бокс, футбол, Олімпійські ігри, хокей, теніс, баскетбол, єдиноборства, біатлон. Програма «XSPORT» складається із трансляцій матчів різних національних чемпіонатів (з хокею, баскетболу, тенісу, гандболу, футзалу, волейболу), боксерських та MMA боїв, найбільших бігових подій, турнірів із більярду. Також телеканал здійснює показ художніх фільмів про спорт та створює власні проєкти («XSPORT NEWS», «Як я став хокеїстом», «Fight life», «Льодовиковий період», «Бійцівський клуб», «XSPORT MOTO», «XSPORT VLOG», «Україна футбольна», «Наш теніс», «Час чемпіонів», «XSPORT STUDIO»).

У 2020 році під час пандемії COVID-19 телеканал зміг підняти власні рейтинги та частку, незважаючи на відсутність спортивних подій. Це вдалось зробити завдяки повторам найбільш видовищних спортивних подій і створенню програми із руханками для дітей під назвою «Уроки фізкультури у тебе вдома».

Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну стало серйозним викликом для телебачення. Деякі місцеві телеканали припинили мовлення через нестачу фінансування, бойові дії, окупацію, мародерство, відсутності електромережі або зв'язку. З березня 2022 року функціонує телемарафон «Єдині новини #UАразом», до якого доєдналися телеканали «Суспільне», «1+1», «ICTV», «Ми – Україна», «Інтер» та «Рада».

У квітні 2022 року телеканал «XSPORT» відновив самостійне мовлення. На його YouTube-каналі спочатку публікувались звернення відомих українських спортсменів до українців та міжнародної спільноти. Потім була створена серія онлайн-інтерв'ю із спортсменами «Разом до перемоги». Найбільш обговорюваними темами були емоційний стан спортсменів і збірних, заяви міжнародних федерацій та Олімпійського комітету щодо

недопуску росіян та білорусів до змагань світового рівня, майбутнє українського спорту. Також було опубліковано три відеосюжети про зруйновані від обстрілів об'єкти спортивної інфраструктури. Тобто «XSPOРТ» активно долучався до висвітлення війни Росії проти України, шкоди, якої вона завдала українському спорту, а також підтримує введення санкцій проти російських та білоруських спортсменів. Однак телеканал не публікував відеосюжети про втрати українського спорту, що є, на нашу думку, недоліком та ознакою неповного висвітлення воєнних дій. Те ж саме можна сказати про соціальні мережі Instagram та TikTok, в яких також опубліковано замало воєнного контенту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Варварик К. Новий проєкт Денисова володітиме всім архівом відео «Футболів». 7 їхніх ютуб-каналів перезапущені з іншими назвами. 23.09. URL: <https://ua.tribuna.com/uk/tribuna/blogs/ukrainianf/3063587-novuj-proyekt-denisova-volodityme-vsime-arxivom-video-futboliv/> (дата звернення: 25.05.2023).
2. Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B0_%D0%B6%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0
3. Глущенко О. Конститутивні характеристики спортивного коментаря як жанру спортивного дискурсу. *Науковий вісник ПНПУ імені К. Д. Ушинського*. 2020. № 31. С. 51-63.
4. Данькова Н. Тиша в ефірі. Які українські теле- і радіокомпанії припинили мовлення через війну. 15.06.2022. URL: <https://detector.media/rinok/article/200126/2022-06-15-tysha-v-efiri-yaki-ukrainski-tele-i-radiokompanii-pryrunuly-movlennya-cherez-viynu/> (дата звернення: 25.05.2023).
5. Дараган Я. Зростання інтересу до новин і приріст молоді аудиторії: українське телебачення в період карантину. 17.04.2020. URL: <https://detector.media/rinok/article/176453/2020-04-17-zrostannya-interesu-do-novyn-i-pyrist-molodoi-audytorii-ukrainske-telebachennya-v-period-karantynu/> (дата звернення: 25.05.2023).
6. Закон України від 23.09.2021 № 1780-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2021. № 51. С. 421. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1780-20#Text> (дата звернення: 25.05.2023).

7. .Інстаграм аккаунт XSPORT. URL: https://www.instagram.com/xsport_ua/
8. Інститут Масової Інформації. URL: <https://imi.org.ua/news/ukrayintsi-chastishe-dyvlyatsya-youtube-nizh-telebachennya-doslidzhennya-i41357>
9. Ковтун О.С., Баранова С.С. Соціологія здоров'я: проблеми теорії та практики. URL: https://hist.km.ua/images/publikatsiji/sotsiologiya_zdorovya_kovtun_o_s_.pdf
10. Колесніков розповів про долю телеканалу Xsport. 06.04.2015. URL: <https://web.archive.org/web/20190630062826/https://ua.korrespondent.net/sport/3500188-kolesnikov-rozpoviv-pro-dolui-telekanalu-Xsport> (дата звернення: 25.05.2023)
11. Компанія Бориса Колеснікова розпочала дистрибуцію нового платного каналу. 15.01.2022. URL: <https://detector.media/rinok/article/195593/2022-01-15-kompaniya-borysa-kolesnikova-rozpochala-dystrybutsiyu-novogo-platnogo-kanalu/> (дата звернення: 25.05.2023).
12. Луценко Є. Під час війни усі національні канали зобов'язані об'єднатися та цілодобово транслювати телемарафон «Єдині новини» — указ. 20.03.2022. URL: <https://hromadske.ua/posts/pid-chas-vijni-usi-nacionalni-telekanali-zobovyazani-cilodobovo-translyuvati-telemarafon-yedini-povini-ukaz> (дата звернення: 25.05.2023).
13. Мага П., Богайчик В. Спортивний коментар в українському телевізійному ефірі. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво.* 2023. № 6 (1). С. 75-82.
14. Непша О. В., Суханова Г. П., Ушаков В. С. Формування навичок здорового способу життя учнів молодших класів засобами фізичної культури. *Актуальні проблеми молоді в сучасних соціально-економічних умовах: матеріали міжнар. наук.-практ. конф.* Житомир, 2018. С. 90-92.

15. НОК оголосив переможців конкурсу серед спортивних журналістів «Україна олімпійська». 17.12.2019. URL: <https://detector.media/community/article/173337/2019-12-17-nok-ogolosyv-peremozhstv-konkursu-sered-sportyvnykh-zhurnalistiv-ukraina-olimpiyska/> (дата звернення: 25.05.2023).
16. Офіційний Youtube каналу XSPORT. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=KGjFpH-nl9E>
17. Офіційний Youtube каналу XSPORT / Жан Беленюк – інтерв'ю під час війни. XSPORT. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Z-yDFYYallM>
18. Офіційний Youtube каналу XSPORT / Вадим Гутцайт про підтримку України світовою спортивною спільнотою. XSPORT. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=-7e0VONVVE0>
19. Офіційний Youtube каналу XSPORT / Як війна знищує український спорт. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=PnaVofRP0g4>
20. Офіційний Youtube каналу XSPORT / Головні Спортивні Об'єкти знищені росією, але Ми переможемо та збудуємо ще кращі. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=x41N56RPtAE>
21. Офіційний Youtube каналу XSPORT. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=6CxhbduCK9U>
22. Офіційний Youtube каналу XSPORT / Звернення Олександра Усика до Українців зі словами підтримки. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=XLPM6T7Z1PI>
23. Офіційний Youtube каналу XSPORT / Українські спортсмени закликають цивілізований світ не допустити війни в Україні. XSPORT. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=a9qpZt7GICU>
24. Офіційний сайт каналу ТСН / Телеканали "УНІАН ТБ" та "1+1 International" почали мовити на відкритому супутнику. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/telekanali-unian-tb-ta-1-1-international-pochali-moviti-na-vidkritomu-suputniku-1501218.html>

25. Офіційний сайт “Інфомир” / Топ-5 найкращих спортивних телеканалів.
URL: <https://www.infomir.com.ua/news/top-5-najkrashhyh-sportyvnyh-telekanaliv/>
26. Офіційний сайт цифрового телебачення “Зеонбуд”. URL:
<http://www.zeonbud.com.ua/index.html>
27. Офіційний сайт Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення. URL: https://www.nrada.gov.ua/zeonbud-na-period-voyennogo-stanu-pratsyuvatyme-u-skladi-kontsernu-rrt-zagalnonatsionalni-kanaly-spilno-v-marafoni-yedyni-novyny-uarazom1/?fbclid=IwAR0KZIBLA8OP7s0H0d_EC-4dt5-mPvfcywjghLQhTKpR51jDG44A7jWmxeQ
28. Переможці «Телетріумфу». 02.12.2015. URL:
<https://ms.detector.media/telebachennya/post/15079/2015-12-02-peremozhtsi-teletriumfu/> (дата звернення: 25.05.2023).
29. Проєкт «Спортивний фронт» групи 1+1 media став кращою кампанією за участі інфлюенсера за версією X-Ray. 25.05.2023. URL:
<https://1plus1.ua/novyny/proekt-sportivnij-front-grupi-1-1-media-stav-krasou-kampanie-u-za-ucasti-influensera-za-versie-u-x-ray> (дата звернення: 25.05.2023).
30. Про нас. *XSPORT*. URL: <https://xsport.ua/ua/about/> (дата звернення: 25.05.2023).
31. Програма "Профутбол" виграла "Телетріумф", Циганик – найкращий ведучий. 25.04.2018. URL: <https://tsn.ua/prosport/programa-profutbol-vigrala-teletriumf-ciganik-naykraschiy-veduchiy-1145703.html> (дата звернення: 25.05.2023).
32. Програма «Спорт» на «UA: Першому» зупиняє вихід в ефір через пандемію коронавірусу. 23.03.2020. URL:
<https://stv.detector.media/telebachennya/read/5583/2020-03-23-programa-sport-na-ua-pershomu-zupunyaie-vykhid-v-efir-cherez-pandemiyu-koronavirusu/> (дата звернення: 25.05.2023).

33. Статут (Конституція) Всесвітньої організації охорони здоров'я: затверджено Міжнародною конференцією охорони здоров'я. 1946. *Доступ із інформ.-правової системи «ЛІГА-ЗАКОН»*. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU46004> (дата звернення 25.05.2023).
34. Суханова Г., Ушаков В. Фізична культура і спорт як феномен розвитку особистості в сучасному суспільстві. *Формування стратегій міжкультурної комунікації особистості учня в онтогенезі: від методики до методології: тези міжнар. наук.-практ. конф.* Мелітополь, 2018. С. 198-201.
35. Телеканал "регіонала" XSPORT тимчасово припиняє мовлення через фінансові проблеми. 23.12.2014. URL: <https://imi.org.ua/news/telekanal-regionala-xsport-timchasovo-pripinyae-movlennya-cherez-finansovi-problemi-i10120> (дата звернення: 25.05.2023).
36. Телеканали "УНІАН ТБ" та "1+1 International" почали мовити на відкритому супутнику. 02.03.2020. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/telekanali-unian-tb-ta-1-1-international-pochali-moviti-na-vidkritomu-suputniku-1501218.html> (дата звернення: 25.05.2023).
37. Указ Президента України №152/2022. 19.03.2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1522022-41761> (дата звернення: 25.05.2023).
38. Урманець І. Жанри спортивної журналістики на українському телебаченні. *Магістерський науковий вісник*. Тернопіль. 2018. № 30. С. 32-34.
39. Уроки фізкультури, спортивне кіно та зростання показників. Як телеканал XSport пережив період, коли спорт пішов на карантин? 10.06.2020. URL: <https://detector.media/withoutsection/article/177851/2020-06-10-uroky-fizkultury-sportyvne-kino-ta-zrostannya-pokaznykiv-yak-telekanal-xsport->

- perezhyv-period-koly-sport-pishov-na-karantyn/ (дата звернення: 25.05.2023).
40. Усик В. Спортивна журналістика: Україна vs Росія. Частина друга. Футбольні програми. 25.11.2012. URL: <https://www.ukrainefootball.net/stati/sportivna-jurnalstika-ukrana-vs-rosya-chastina-druga-futboln-programi.html> (дата звернення: 25.05.2023).
 41. Цит. за: Нетреба М. М. Сучасний стан та історія всукраїнського телебачення. *Перспективні напрямки дослідження українського медійного контенту: фундаментальні та прикладні аспекти: матеріали всукр. наук.-практ. конф.* Київ, 2016. С. 116-120.
 42. Чим «Плюси» наповнюють свою сітку мовлення сьогодні та на який преміальний контент варто очікувати глядачам. 04.10.2022. URL: <https://1plus1.ua/novyny/cim-plusi-napovnuut-svou-sitku-movlenna-sogodni-ta-na-akij-premialnij-kontent-varto-ocikuvati-gladacam> (дата звернення: 25.05.2023).
 43. Щепанський Ю. Я., Тамбовцева М. Ю. Історія становлення спортивної журналістики в Україні. *Обрії друкарства*. 2014. №1 (3). С. 210-219.